

Posudek bakalářské práce

Autor/ka práce: Isabella Šimek

Název práce: Jak umělkyně Arca formuje mainstreamovou vizuální kulturu

Posudek vedoucí/ho práce

Posudek oponenta/ky

Autor/ka posudku (jméno, příjmení, pracoviště): Tereza Stejskalová

Hodnocení obsahu a výsledné podoby diplomové práce (A/výborně – B/velmi dobře – C/dobře – D/dobře s výhradami – E/dostatečně– F/nedostatečně – nedoporučeno k obhajobě)

Vhodnost zvoleného cíle a přístupu práce A

Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu A/B

Schopnost kriticky vyhodnotit a použít odbornou literaturu A

Logičnost struktury práce, souvislost jejích kapitol A/B

Jazyková a stylistická úroveň práce A

Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně vyskytují přejaté pasáže bez udání zdroje, práce nemůže být doporučena k obhajobě) A

Obrazové přílohy v dostatečném rozsahu, oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava A

Původnost práce, přínos k rozvoji oboru A

Celkové hodnocení bakalářské práce A

Slovní hodnocení bakalářské práce včetně otázek, k nimž se diplomant/ka musí při obhajobě vyjádřit:

Protože student*ka používá jméno Ezra, uvádím ji ve svém posudku pod tímto jménem.

Práce Ezry Šimek se věnuje tvorbě trans* a nebinární venezuelské experimentální umělkyni a producentky Arcy, především jejímu působení na sociální síti Instagram. Činí tak v kontextu queer teorií a historie děl populární kultury, která posouvala hranice společenské přijatelnosti genderově fluidních a nebinárních způsobů vizuální prezentace a s tím spjaté lgbtq+ identity. Práce teoreticky vymezuje termín “queer” skrze myšlení Judith Butler, které problematizuje přirozenost genderovaného chování a ukazuje, že to, co si asociujeme s feminitou a maskulinitou je naučená performance genderovaného chování, do jehož rámce jsme socializovaní heteronormativní společností. Právě performativita je podle Šimek důležitým médiem, kterým se dnes queer komunita vztahuje k genderu. Queer tělo se vyjadřuje skrze queer performance, jež vyzdvihuje artificialitu/nepřirozenost jakéhokoliv genderu skrzevá

odkazy k novým technologiím. Jsou to právě technologie, tvrdí Ezra, které napomáhají performerům zpochybňovat a narušovat genderované chování, jak jsme na něj zvyklí. Arca se navíc inspirovala myšlením transhumanismu a především kyberfeminismu - oba proudy nově pojmají lidské tělo a zpochybňují jeho přesné, v naší společnosti chápané jako "přirozené," ohraničení a určení a odmítají přesně odlišovat mezi lidským a technologickým, přírodním a společenským, atd. Ezra pak ukazuje, jak v oblasti populární kultury rozehrává tyto strategie Ghost in the Shell, Star Trek a hudební tvorba Björk, které nabourávají tradiční způsoby prezentování genderu a sexuality a na které Arca explicitně či implicitně navazuje. Práce se následně věnuje trans* aktivismu na platformě Instagram, která cenzuruje sexuálně explicitní obrazy, což dopadá na trans* aktivisty i proto, že platforma je jedním ze zdrojů mentální i finanční podpory. Na druhou stranu je ale Instagram místem, kde se různé komerční, především módní značky propagují právě estetikou odkoukanou od trans* a queer aktivistů. Dochází tu k paradoxu, kdy je trans* vizualita v určitých kruzích zcela přijatelná, ne-li trendy, ale životy mnoha trans* lidí dál zůstávají poznamenány chudobou, diskriminací či vyloučením. Ačkoliv Ezra tvorbě Arcy přiznává emancipační potenciál, její tvorba v sobě skrývá riziko chápání trans* identity jako pouhého uměleckého výstupu, nikoliv žité reality řady lidí. Práce je velmi dobře napsaná, student*ka se výborně vypořádává s těžkými teoretickými texty, tvorbu Arcy dobře kontextualizuje a vznáší důležité otázky. Práce ukazuje, že si nevystačíme s otázkou reprezentace různých identit, ale že je třeba věnovat se také strukturním a systémovým otázkám - odstraněním příčin trans*fobie a ostrakizace trans* lidí. Pokládá si důležitou otázku, jak toto může (ne)ovlivnit umělecká aktivita, která dnes probíhá často především na sociálních sítích.

Otázky k obhajobě:

Neskrývá právě performativita tvorby Arcy a její estetizace kyborgství právě onu past, kterou v práci zmiňuješ - tj. že je posléze trans* identita chápána jen jako akt/performance/výstup? Přestože chápu, že v této performativitě tkví i politický odkaz k historii trans* performance, jakou únik ze světa, který pro trans* osoby neměl žádné místo, napadá mě, jestli by se nemohla nějaká jiná estetická strategie, třeba méně spektakulární, tomuto vyhnout? Napadají mě různé seriály, např. Euphoria, kde je trans* identita prezentovaná jako něco běžného, nad čím se nikdo moc nepozastavuje a ani to není v seriálu téma, ale zároveň se tu vyjevují určité specifické problémy, které má trans* postava Jules, například ve vztahu k společenskému obrazu femininity. Ten seriál je tak v jistém smyslu performativní v tom, že nastoluje naopak "normálnost" trans* identity, ale zároveň poskytuje vhled do žité zkušenosti zmíněné postavy.

Práce je hodně orientovaná na anglosaský kulturní prostor. Určitě je to nějakou situovaností autor*ky, ale možná to v práci mohlo být nějak explicitně zdůvodněno. Uměl*a by ses nějak vyjádřit k trans* vizibilitě v populární kultuře v prostoru Střední a východní Evropy?

Datum: .....

Podpis: .....